Chapter 11 User Interface Design

อ.สันทิฏฐ์ นรบินเรียบเรียงโดยอ.วไลลักษณ์ วงษ์รื่น

Content

- 1) วัตถุประสงค์ของ User Interface
- 2) ชนิดของ User Interface
- 3) User Interface Design
- 4) การควบคุมการเข้าถึงข้อมูลของผู้ใช้

1 - วัตถุประสงค์ของ User Interface

User Interface

- เป็นการออกแบบวิธีการติดต่อกันระหว่างผู้ใช้กับคอมพิวเตอร์
 ผ่านจอภาพ เพื่อสั่งให้ระบบดึงสารสนเทศที่ต้องการ
- เป็นการวางขอบเขตร่วมกันระหว่างผู้ใช้ระบบกับคอมพิวเตอร์
 โดยจะเป็นตัวชี้ว่าผู้ใช้จะติดต่อกับระบบได้อย่างไร และระบบ จะให้อะไรกับผู้ใช้บ้าง

User Interface ที่ดี

- 🗆 ควรมีลักษณะที่ง่ายต่อการเรียนรู้
- 🗆 ง่ายต่อการใช้ ง่ายต่อการจำ
- Memory load ไม่ควรมาก
- ควรมี Feedback ให้ผู้ใช้ทราบ
- 🗆 สัญลักษณ์ต้องชัดเจน
- 🔲 มีการป้องกันความคลาดเคลื่อน
- 🗆 มีคู่มือพร้อมระบบช่วยเหลือ

วัตถุประสงค์ของ User Interface

- 1. เพื่อให้ระบบทราบว่าจะต้องทำอะไร
- 2. จัดหา Interface รวมทั้ง feedback จากระบบให้กับผู้ใช้ระบบ ได้อย่างเหมาะสม นั่นคือพยายามทำให้ผู้ใช้สะดวกในการใช้ ระบบงาน
- 3. ต้องการให้ระบบมีความรวดเร็วขึ้น และลดความคลาด เคลื่อนที่เกิดจากผู้ใช้ระบบงานให้ได้มากที่สุด

2 - ชนิดของ User Interface

ชนิดของ User Interface

- 2.1 Command Language Interaction
- 2.2 Menu Interaction
- 2.3 Form fill Interface
- 2.4 Object-based interaction and GUIs
- 2.5 Natural Language Interaction
- 2.6 Question and Answer

2.1 Command Language Interaction

🗆 ผู้ใช้ต้องจำรูปแบบคำสั่ง ชุดคำสั่ง หรือลำดับของคำสั่ง

```
C:\WINDOWS\system32\cmd.exe

Microsoft Windows XP [Version 5.1.2600]
(C) Copyright 1985-2001 Microsoft Corp.

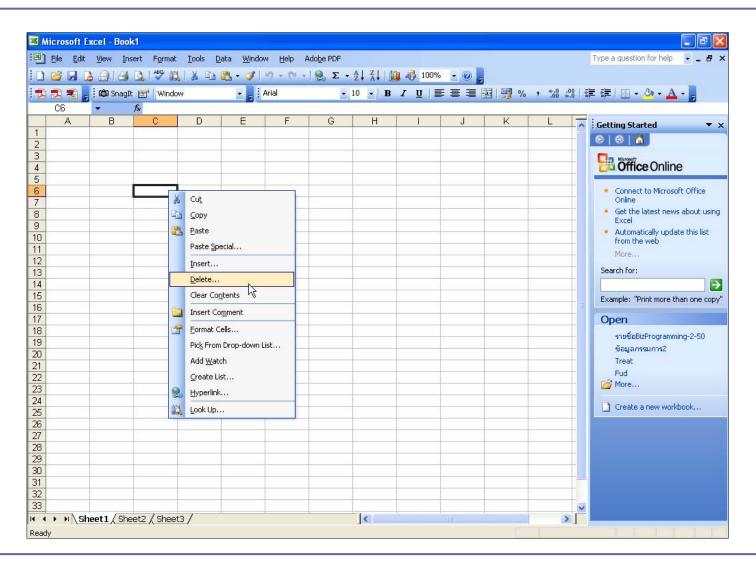
C:\Documents and Settings\acer>cd\

C:\>COPY C:*.DOC A:_
```

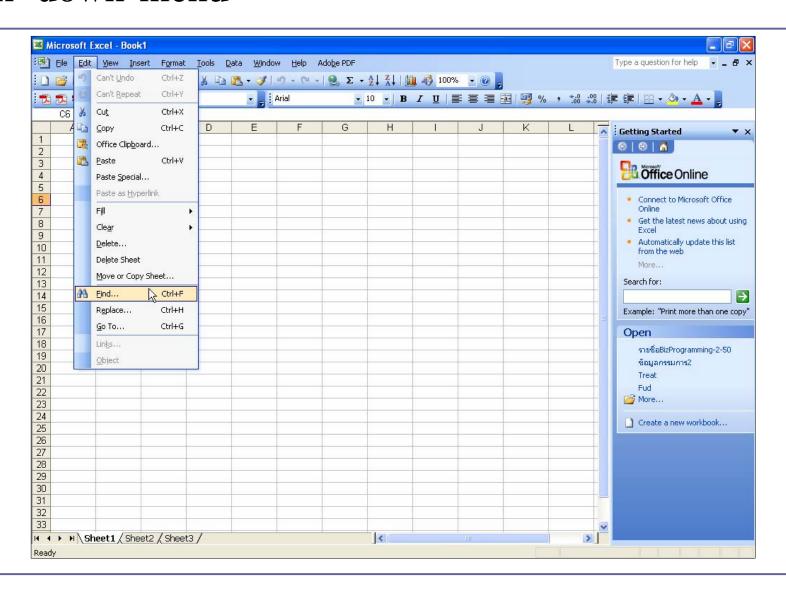
2.2 Menu Interaction

- □ เป็น interface ที่มีทางเลือกให้ผู้ใช้เลือก ถ้าเป็นระบบใหญ่ จะต้องออกแบบเมนูแบบเป็นลำดับขั้น และจัดเรียงให้ เหมาะสม
- 🗖 รูปแบบเมนู
 - Pop-Up menu
 - Pull-down menu
 - Switchboard menu

Pop-Up menu

Pull-down menu

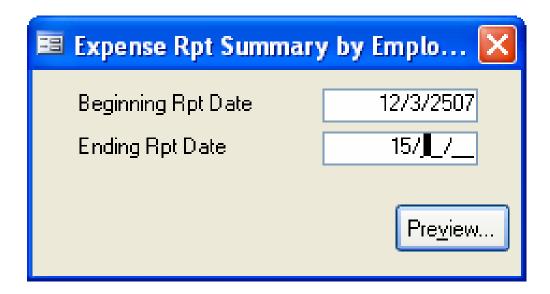
Switchboard menu

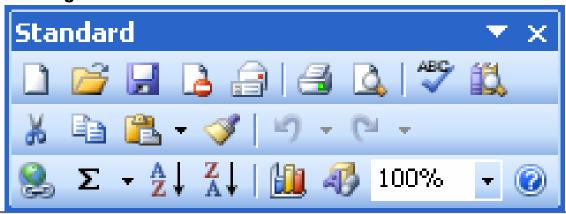
2.3 Form fill Interface

คือการออกแบบ interface ที่ประกอบด้วยฟิลด์ต่าง ๆ ที่
 ต้องการให้ผู้ใช้ระบบกรอกข้อมูลหรือพารามิเตอร์ต่าง ๆ
 ที่ระบบต้องการ

2.4 Object-based interaction and GUIs

- คือการออกแบบ interface โดยใช้คีย์บอร์ด หรือเมาส์ เลือกไป ยังรูปภาพที่สื่อถึง action ที่ต้องการให้ทำ
- □ เช่น การลากแล้ววาง (drag and drop) เป็น GUI ที่นิยมอีกวิธี หนึ่ง
- อาจเป็นสัญลักษณ์หรือ icon ที่ใช้แทนคำสั่งหรือฟังก์ชั่นของ
 ระบบ เพื่อให้ผู้ใช้ใช้งานได้สะดวกขึ้น

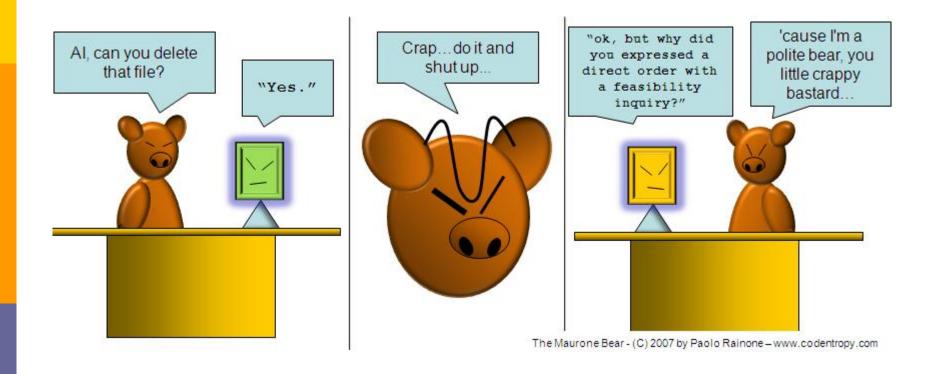
2.5 Natural Language Interaction

- □ คือการออกแบบ interfaceที่ต้องการสั่งให้ระบบทำงานด้วย
 ภาษาเขียน หรือภาษาพูดตามปกติ โดยป้อนคำสั่งเหล่านั้นลงในระบบ โดยหวังว่าจะทำการสื่อสารระหว่างผู้ใช้ระบบได้เร็วขึ้น เช่น การใช้ภาษาอังกฤษในการสั่งการ
- □ แต่ยังมีข้อจำกัดและปัญหามากในระบบนี้ โดยมีผู้เชี่ยวชาญ กำลังทดลอง วิจัยและพัฒนา

EX-Natural Language Interaction

```
File Display Edit Selection Coq
                                                                                   Help
Lemma add_o_neutral_in_left: \foralln: N. o+n = n.
- Induction n.
- Simpl; Auto.
 - Intros.
 - Simpl.
 - Rewrite H.
 - Auto.
Oed.
   Do it Go to
                                    ◀ 1 of 2 ▶
                                                                   Qed
                                                                         Undo Abort
                                              لنبرهن المبرهنة n : N. <N> o+n = n . ∀n : N.
                                                               ليكن n عنصرا من N .
                                                       باستَعمال البرهان بالترجع على n:
-الحالة o:
                                              لنتخيل المبرهنة التالية N> o+o = o
                                                                          -الحالة (s):
          لنتخيل المبرهنة التالية (n: N. <N> o+n = n => <N> o+s(n) = s(n) لنتخيل المبرهنة التالية
```

EX-Natural Language Interaction

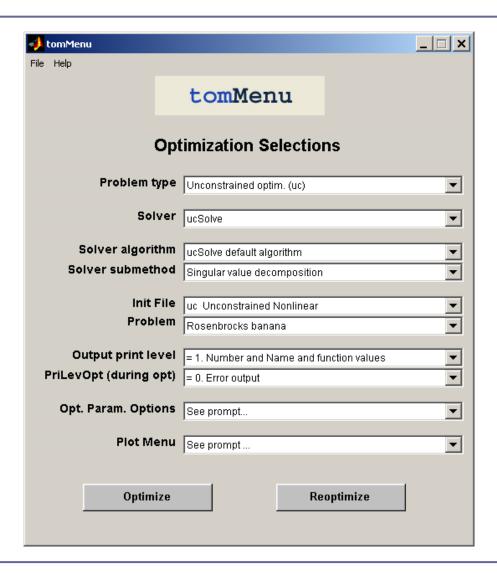
EX-Natural Language Interaction

2.6 Question and Answer

- คือการจัดเรียงลำดับคำถามกับคำตอบระหว่างผู้ใช้กับ ระบบคอมพิวเตอร์ จนกว่าระบบจะเข้าใจว่าต้องการ ให้ทำอะไร
- □ รูปแบบที่นิยมคือ dialogue box โดยจะต้องมีการเรียงลำดับ คำถามคำตอบ
- แอปพลิเคชั่นทางวิทยาศาสตร์หลายเรื่องใช้อินเทอร์เฟซ
 แบบนี้

EX-Question and Answer

3 - User Interface Design

User Interface Design

- 3.1 การออกแบบ Layout เพื่อนำข้อมูลเข้า
- 3.2 โครงสร้างการนำข้อมูลเข้า
- 3.3 การควบคุมข้อมูลนำเข้า
- 3.4 feedback
- 3.5 การเตรียมระบบขอความช่วยเหลือ

3.1 การออกแบบ Layout เพื่อน้ำข้อมูลเข้า

ประกอบด้วยฟังก์ชั่นต่าง ๆ ดังนี้

- 3.1.1 ฟังก์ชั่นในการควบคุม cursor
- 3.1.2 ฟังก์ชั่นในการแก้ไข
- 3.1.3 การออกจากจุดต่าง ๆ ในระบบ
- 3.1.4 ฟังก์ชั่นขอความช่วยเหลือ

3.1.1 ฟังก์ชั่นในการควบคุม cursor

- 🔲 ไปฟิลด์ถัดไป
- □ ไปฟิลด์ก่อนหน้า
- 🔲 ไปยังเรคอร์ดแรกหรือเรคอร์ดสุดท้าย
- ไปยังคำถัดไปของฟิลด์นั้น ๆ
- ไปยังคำก่อนหน้าของฟิลด์นั้น ๆ

3.1.2 ฟังก์ชั่นในการแก้ไข

- 🔲 การลบที่ละตัวอักษร
- 🔲 การลบทีละฟิลด์
- 🔲 การลบที่ละเรคอร์ด

3.1.3 การออกจากจุดต่าง ๆ ในระบบ

- 🗖 ให้ผู้ใช้ทราบว่ากำลังอยู่ที่ใดในระบบงาน
- ขั้นตอนถัดไปคืออะไร
- 🔲 ถ้าต้องการเริ่มต้นระบบใหม่ต้องทำอย่างไร
- 🔲 ถ้าต้องการย้อนกลับไปขั้นตอนก่อนหน้านี้ต้องทำอย่างไร
- 🔲 ถ้าต้องการยกเลิกการทำงานที่ทำไว้ก่อนหน้านี้ต้องทำอย่างไร

การออกจากจุดต่าง ๆ ในระบบ (ต่อ)

- 🗆 ถ้าต้องการจะแก้ไขสิ่งที่ผิดพลาดไปแล้วต้องทำอย่างไร
- ถ้าต้องการยกเลิกการทำงานในขณะนี้แล้วเริ่มต้นใหม่ต้องทำ
 อย่างไร
- ก่อนออกจากจอภาพบางจอภาพควรจะมีการถามให้แน่ใจเพราะบางจอภาพควรจะจัดเก็บ (Save) ก่อนออก

3.1.4 ฟังก์ชั่นขอความช่วยเหลือ

- ช่วยอธิบายข้อมูลในฟิลด์นั้น ๆ
- 🗆 ช่วยในการอธิบายจอภาพหรือฟอร์มนั้น ๆ

3.2 โครงสร้างการนำข้อมูลเข้า

- □ ข้อมูลใดที่สามารถดึงจากไฟล์หรือคำนวณโดยใช้โปรแกรมได้ ไม่ควรให้คีย์อีก
- 🗅 ถ้าเป็นข้อมูลที่เป็น default เช่น วันที่ปัจจุบัน ไม่ควรให้คีย์
- 🗆 หน่วยของข้อมูลควรจะให้ชัดเจน เช่น โหล ต้น บาท เป็นต้น
- □ ใช้ตัวอักษรแทนที่ข้อมูลที่ไม่เต็มตามจำนวนคอลัมน์ที่ออกแบบ ไว้ เช่น *****10,000.87

โครงสร้างการนำข้อมูลเข้า (ต่อ)

- การรวบรวมข้อมูลให้กำหนดหรือเว้นที่ไว้ให้ฟิลด์ที่จะกรอก
 ข้อมูลอย่างชัดเจนและเพียงพอ
- การจัดเรียงข้อมูลนำเข้าควรเป็นอัตโนมัติ เช่น ตัวอักษรจะต้อง
 ชิดซ้าย ตัวเลขทางการเงินต้องชิดขวา
- □ Help ควรมีคีย์ลัด เช่น F1 ข้อความใน Help ที่ขึ้นมาควรจะ อธิบายสอดคล้องกับเรื่องที่ cursor ปรากฏอยู่

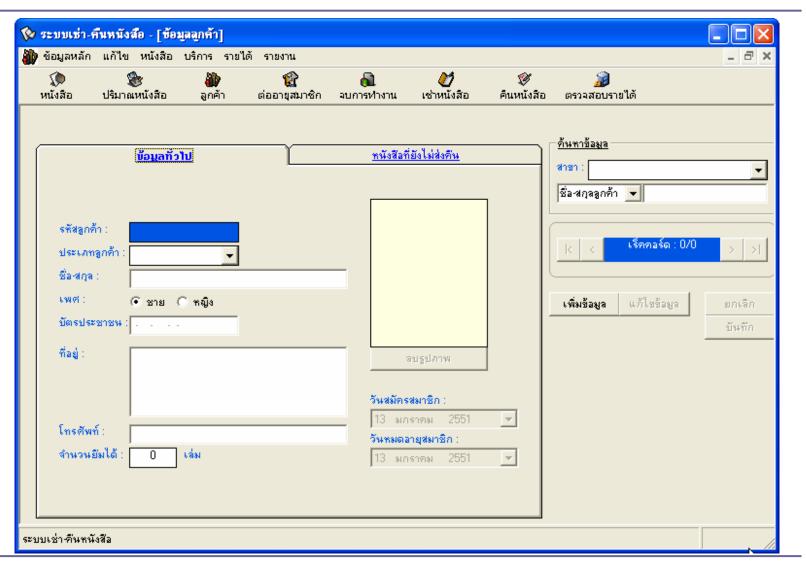
3.3 การควบคุมข้อมูลนำเข้า

- วัตถุประสงค์ของการออกแบบอินเทอร์เฟซข้อหนึ่งก็คือ การ ลดความคลาดเคลื่อนในการนำข้อมูลเข้า ซึ่งจะมี error หลาย รูปแบบ เช่น
 - ข้อมูลเกินความจริง
 - ข้อมูลขาดหาย
 - ข้อมูลสลับที่กัน
 - ข้อมูลผิดไปจากความเป็นจริง
- นักออกแบบระบบจึงต้องคิดหาวิธีต่าง ๆ เพื่อตรวจสอบข้อมูล
 ที่จะนำเข้าให้มีความถูกต้องมากที่สุด

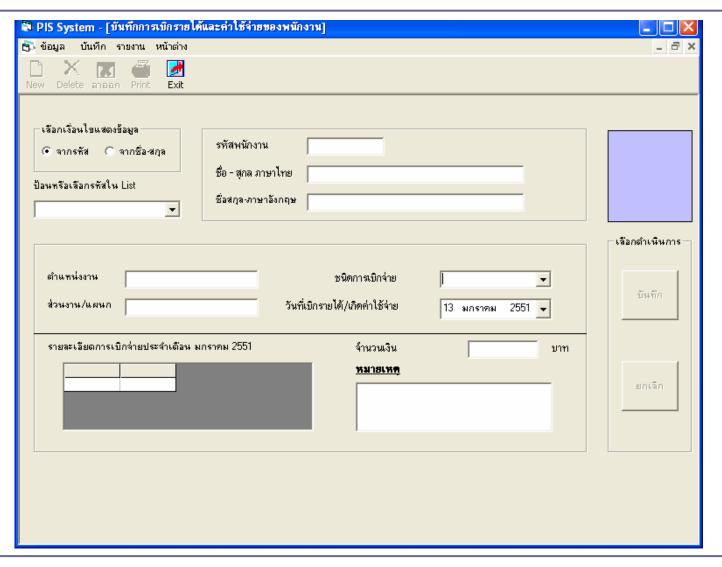
สิ่งที่ควรพิจารณาในการควบคุมข้อมูลนำเข้า

- 🗆 ชนิดของข้อมูลเป็นชนิดใด เช่น ตัวเลข ตัวอักษร
- □ พิจารณาข้อมูลในแต่ละฟิลด์ที่สัมพันธ์กันและความ สมเหตุสมผล (make sense)
- 🔲 ฟอร์แมตของภาพต้องเป็นมาตรฐานที่ใช้กัน
- □ ช่วง (Range) ของข้อมูล เช่น GPA ต้องมีค่าอยู่ระหว่าง 0-4.0

ตัวอย่าง: การใช้ GUI ในการควบคุมข้อมูลนำเข้า

ตัวอย่าง: การใช้ GUI ในการควบคุมข้อมูลนำเข้า

GUI (Graphical User Interface) Input Control

- 1. Text box
- 2. Radio Button
- 3. Check box
- 4. List box
- 5. Drop-down list box
- 6. Combination (Combo) box
- 7. Spin (Spinner) box

1) Text box

- มีลักษณะเป็นกล่องสี่เหลี่ยมสำหรับป้อนข้อมูล โดยมีข้อความ (caption/label) อยู่ด้านหน้ากล่อง เพื่อสื่อความหมายของ ข้อมูลที่จะป้อนลงไป
- 🗆 เหมาะสำหรับข้อมูลนำเข้าที่เป็นตัวอักษรที่มีความยาว

บัตรประชาชน :	
ที่อยู่ :	
โทรศัพท์ :	

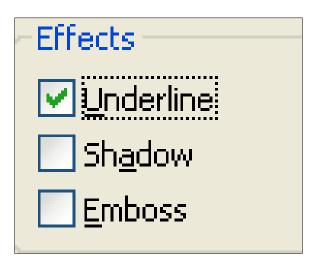
2) Radio Button

- เป็นวงกลมเล็ก ๆ ด้านซ้ายมือ และมีคำอธิบายอยู่ทางด้าน
 ขวามือ ซึ่งมีความหมายสอดคล้องกับค่าของคำตอบที่ต้องการ
 ให้ผู้ใช้เลือกตอบ
- 🗆 วงกลมแต่ละวงมีค่าของข้อมูลที่แตกต่างกัน
- ผู้ใช้สามารถเลือกตอบด้วยการคลิกโดยเลือกได้เพียงคำตอบ
 เดียวเท่านั้น
- □ เมื่อเลือกคำตอบใดสถานะของวงกลมจะกลายเป็น เปิด (On)

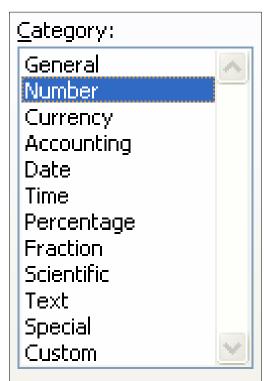
3) Check box

- □ มีลักษณะคล้ายกับ Radio button แต่ Check box จะใช้สี่เหลี่ยม จัตุรัสเล็กแทนวงกลม และตามด้วยข้อความอธิบาย (caption/label)
- 🗕 ผู้ใช้สามารถเลือกใช้ได้มากกว่า 1 คำตอบ

4) List box

- □ มีลักษณะเป็นกล่องสี่เหลี่ยมมุมฉากที่บรรจุคำตอบที่เป็นไปได้ มากกว่า 1 คำตอบ
- ปรากฏแถบเลื่อน (Scroll bar) ทาง
 ด้านขวาของกล่องเพื่อเคลื่อนดูคำตอบ
 ทั้งหมดขึ้น-ลงได้
- ผู้ใช้สามารถเลือกคำตอบได้เพียงคำตอบเดียวเท่านั้น

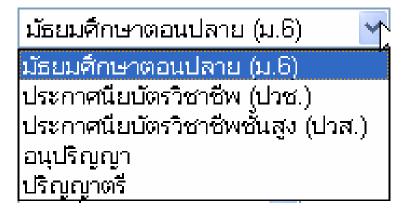

5) Drop-down list box

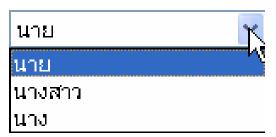
- □ มีลักษณะใกล้เคียงกับ List box แต่ Drop-down list box จะ ปรากฏคำตอบให้เห็นในกล่องคำตอบเดียว
- คำตอบที่เหลือจะให้ผู้ใช้คลิกเมาส์ด้านขวา (แสดงสัญลักษณ์ ด้วยรูปลูกศรชี้ลง) เพื่อแสดงให้เห็นคำตอบทั้งหมด โดยมี แถบเลื่อนให้ผู้ใช้สามารถดูคำตอบทั้งหมดได้โดยสะดวก
- 🔲 ผู้ใช้สามารถเลือกคำตอบได้เพียงคำตอบเดียว
- เหมาะสำหรับการป้อนข้อมูลที่มีคำตอบเป็นไปได้จำนวนมาก
 และจอภาพมีพื้นที่จำกัด

ตัวอย่าง Drop-down list box

การศึกษาสูงสุด :

คำนำหน้า :

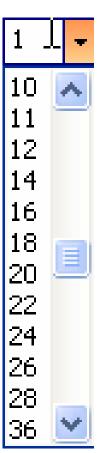

6) Combination (Combo) box

🗆 เป็นการนำรูปแบบการทำงานของ Text box และ List box มา

รวมกัน

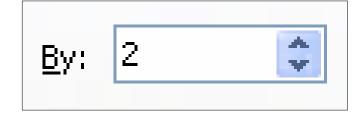
- 🗆 คล้ายกับ Drop-down list box
- ลักษณะพิเศษคือ ผู้ใช้สามารถ
 ป้อนค่าคำตอบนอกเหนือจาก
 ที่มีในกล่องได้

7) Spin (Spinner) box

- 🗆 มีลักษณะเป็นกล่องสี่เหลี่ยม (แสดงข้อความได้เพียงแถวเดียว)
- มีปุ่มลูกศรขึ้น−ลงทางด้านขวามือ เพื่อเปลี่ยนค่าข้อมูลที่เป็น ตัวเลขเพิ่มขึ้นหรือลดลงได้ตามหน่วยวัด
- บางครั้งผู้ใช้สามารถป้อนข้อมูลในกล่องได้โดยตรง
- เหมาะสำหรับการป้อนข้อมูลที่มีพื้นที่ของจอภาพจำกัด สามารถ
 เปลี่ยนแปลงค่าคำตอบได้จากการป้อนข้อมูลของผู้ใช้ได้

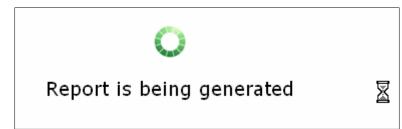

3.4 feedback

- 3.4.1 Status information
- 3.4.2 Prompting Cues
- 3.4.3 Errors and Warning Message

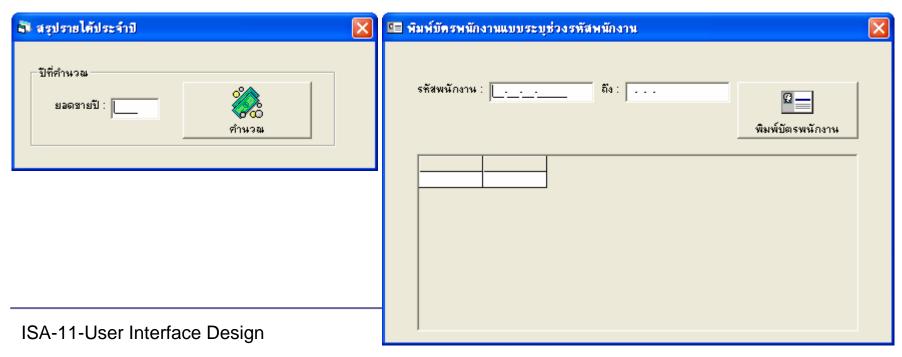
3.4.1 Status information

- □ เป็นเทคนิคพื้นฐานเพื่อบอกข่าวสารให้ผู้ใช้รู้ว่าระบบกำลังทำ อะไรอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กรณีที่ระบบต้องใช้ระยะ เวลานานมากในการทำงานบางอย่าง
- □ ข้อความหรือภาพกราฟิกเหล่านี้ ได้แก่
 - กำลังทำงานอยู่
 - กรุณารอสักครู่ ขณะนี้กำลังเปิดแฟ้มข้อมูล

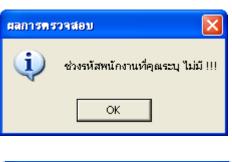
3.4.2 Prompting Cues

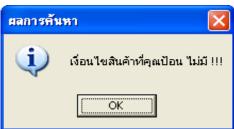
□ เมื่อมี prompt เกิดขึ้นหมายความว่า ระบบต้องการข้อมูล เพิ่มเติมในการประมวลผล ผู้ใช้ระบบต้องกรอกข้อมูลระบุ รายละเอียดที่ต้องการเพิ่มเติม หรือกำหนดการปฏิบัติการให้ ระบบ เช่น

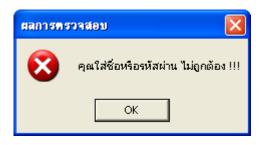

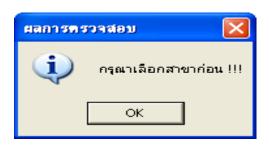
3.4.3 Errors and Warning Message

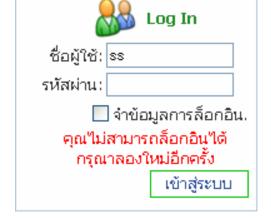
🗆 เป็นวลีที่ได้ใจความว่าทำอะไรผิดและจะแก้ไขได้อย่างไร เช่น

- 🎍 คุณยังไม่ใส่ชื่อ
- คุณยังไม่ใส่นามสกุล
- คุณไม่ใส่หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน
 - คุณยังไม่ใส่หมายเลขโทรศัพท์
 - คุณยังไม่ใส่ที่อยู่
 - คุณยังไม่ใส่เขต/อำเภอ
 - คุณยังไม่ใส่จังหวัด
 - คุณยังไม่ใส่รหัสไปรษณีย์
 - คุณยังไม่ใส่อีเมล์
 - คุณยังไม่ใส่สายวิชา/สาขาวิชา
 - คุณยังไม่ใส่สถาบันการศึกษา

วัตถุประสงค์ทั่วไปของการแสดง Message

- 🔲 ระบุ/บอกสถานภาพของการประมวลผล
- 🗆 อธิบายเกี่ยวกับความคลาดเคลื่อนหรือสิ่งผิดปกติที่ค้นพบ
- กำหนด action ทางเลือกให้กับผู้ใช้ว่าสามารถให้ทำกิจกรรมใด ได้บ้าง

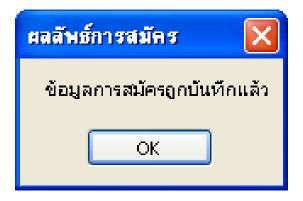
ข้อแนะนำในการเขียน Message

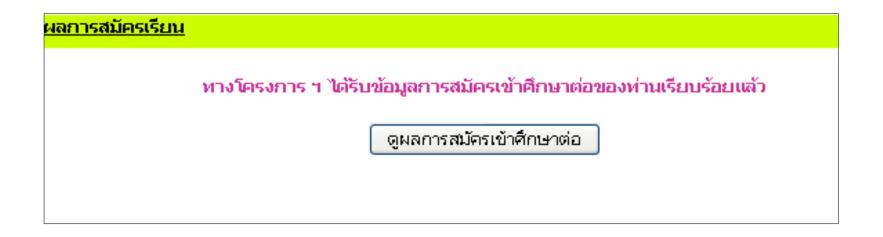
- 🔲 ควรเป็นวลีย่อ ๆ
- □ แสดงสารสนเทศได้อย่างพอเพียง ว่าขณะนี้เกิดอะไรขึ้นและ ควรทำอย่างไรต่อไป
- สารสนเทศที่ให้ควรมีความหมายในตัวเอง โดยไม่ต้องโยงถึง
 Help ก็สามารถเข้าใจในข้อความนั้น ๆ
- 🔲 เสนอเฉพาะสารสนเทศที่จำเป็น

สิ่งที่จำเป็นต้องตอบกลับของระบบ (Feedback)

- u บอกให้ระบบทราบว่าได้รับ input หรือ request ของผู้ใช้แล้ว
- □ บอกให้ผู้ใช้ทราบว่า input หรือ request ของผู้ใช้นั้นอยู่ใน รูปแบบที่ถูกต้องแล้วหรือยัง
- □ บอกให้ผู้ใช้ระบบทราบว่ากำลังประมวลผลบางอย่างที่อาจจะใช้ ระยะเวลานาน
- □ ถ้า input หรือ request ที่ใส่ไปนั้นยังไม่สมบูรณ์ จะให้ผู้ใช้ทำ อย่างไร หรืออาจจะมีคำถามจากระบบถามเพิ่มเติม
- □ จัดหารายละเอียดหรือ Help เพิ่มเติมไว้ให้ โดยจัดเรียงเป็น ดัชนีตามเรื่องต่าง ๆ ไว้

ตัวอย่าง: Feedback

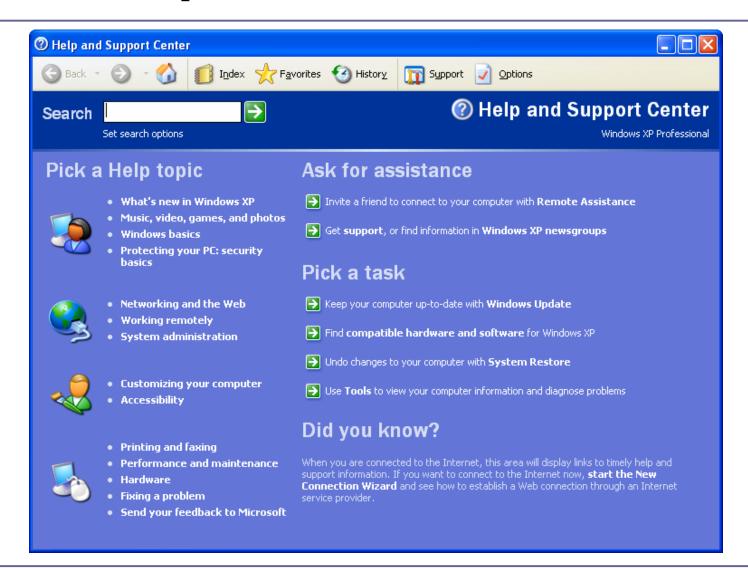
3.5 การเตรียมระบบขอความช่วยเหลือ (Help)

- □ เป็นการออกแบบส่วนที่สอนผู้ใช้เกี่ยวกับการใช้ระบบแต่ไม่ได้ สอนวิธีการทำงาน
- เช่น ในระบบบัญชีถ้ามีระบบขอความช่วยเหลือ จะเป็นการ สอนวิธีการใสค่า เดบิต และ เครดิต แต่ไม่ได้สอนว่าข้อมูลตัว นี้ควรจะเป็นเดบิตหรือเครดิต
- 🗆 ต้องทำระบบให้เสมือนว่ามีผู้จัดทำระบบนั่งอยู่ใกล้ ๆ ผู้ใช้เสมอ
- Help จะคล้ายกับแสดง Message และ Comments

การเตรียมระบบขอความช่วยเหลือ

- □ ระบบ Help จะเป็นข้อความที่เป็นทางการหรือมีโครงสร้างมาก ขึ้น ซึ่งจะต้องเป็นตัวช่วยผู้ใช้ในการแก้ปัญหา หรือทำให้การ ทำงานเป็นไปได้รวดเร็วขึ้น
- มักใช้คีย์ตัวใดตัวหนึ่ง เป็นตัวเรียกระบบ Help เช่นใน
 ระบบปฏิบัติการวินโดวส์จะใช้ F1 เป็นคีย์เรียกระบบ

ตัวอย่าง : Help

4 - การควบคุมการเข้าถึงข้อมูลของผู้ใช้

การควบคุมการเข้าถึงข้อมูลของผู้ใช้

มีหลายวิธี ได้แก่

- การให้มองเห็น (View) เฉพาะข้อมูลที่ควรจะเห็น
- กำหนดสิทธิของการดูข้อมูลหรือการเข้าระบบในแต่ละฝ่ายให้ ชัดเจน (Authorization routes) โดยการให้รหัสผ่าน (Password) กับผู้ใช้แต่ละฝ่าย
- □ การเข้ารหัส (Encryption) สำหรับข้อมูลที่สำคัญ (Sensitive) มาก ๆ

การควบคุมการเข้าถึงข้อมูลของผู้ใช้ (ต่อ)

- ผู้มีสิทธิตัวจริง (Authentication) เทคนิคนี้เป็นการตรวจสอบ
 ให้แน่ใจว่าผู้ใช้ที่เข้ามานั้น เป็นตัวจริงหรือไม่ วิธีการที่ใช้ ได้แก่
 - Biometrics device ตรวจคุณลักษณะของคน เช่น เสียง ม่านตา ลายนิ้วมือ เป็นต้น
 - Smart card เป็นการ์ดพลาสติกบาง ๆ ที่ฝัง memory และ microprocessor ไว้ภายใน